

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/444/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.III.1.124/2022/10. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély jogi képviselője (dr. Ács Tamás László egyéni ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő – a Pesti Központi Kerületi Bíróság 21.B.12.466/2016/130. számú ítéletére és a Fővárosi Törvényszék 31.Bf.11.741/2021/13. számú ítéletére kiterjedően – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.III.1.124/2022/10. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy lényege, valamint az indítvány a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2020. szeptember 22-én kelt, 21.B.12.466/2016/130. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az indítványozót (az alapügy IV. rendű terheltje) 2 rendbeli a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 420. § (1) bekezdésben meghatározott, bűnsegédként elkövetett versenyt korlátozó megállapodás közbeszerzési és koncessziós eljárásban büntetésben, és ezért őt – halmazati büntetésül – 1 800 000 forint pénzbüntetésre ítélte.
- [4] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (1) bekezdésében foglalt gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának megszegésével követte el a terhére rótt bűncselekményeket.

- [5] A kétirányú fellebbezések folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a 2022. március 31-én kelt, 31.Bf.11.741/2021/13. számú ítéletével az indítványozó vonatkozásában az elsőfokú döntést helybenhagyta.
- [6] Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati indítvánnyal fordult a Kúriához, amelyben a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (1) bekezdés a) pontjának aa) alpontjára alapítottnan kérte a jogerős határozat megváltoztatását, és a terhére rótt bűncselekmények alóli felmentését.
- [7] Kifogásolta, hogy a bíróság a jogerős döntés indokolásában adós maradt a közvetítői tevékenysége mibenlétének meghatározásával, és a tényállás arra vonatkozóan sem tartalmaz adatot, hogy milyen egyeztetés zajlott közte és terhelt-társai között, részükre milyen információt adott át, milyen bizonyítékok utalnak a részes és a tettes(ek) szándékegységére. Hivatkozott arra is, hogy a terhelt-társai megegyezésével a bűncselekmény befejezetté vált, így bűnsegédi felelőssége fel sem merülhet.
- [8] A Kúria a jogerős ügydöntő határozatot hatályában fenntartotta. Rámutatott: az indítványozó érvelésével szemben a jogerős ítélet tényállása pontosan rögzíti az indítványozó cselekvőségének a részleteit, amelyből egyértelműen megállapítható, hogy a terhelt-társainak átadott információkkal hozzájárult az elkövetési magatartás mások általi, későbbi megvalósításához.
- [9] Az indítványozói kifogásokra reflektálva emelte ki a Kúria, hogy a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálat során a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységének, és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a büntető anyagi jogszabályok sérelme nélkül kiszabott büntetés, illetve annak mértékének vitatására.
- [10] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, 25. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint a 28. cikke sérelmét állítva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a Kúria végzésével szemben, az elsőfokú és a jogerős ítéletre is kiterjedő hatállyal.
- [11] Az indítványozó érvelése szerint a bíróság – azzal, hogy a Tpvt.-ben meghatározott szabályszegés elkövetését is megállapította a terhére – egyrészt túlterjeszkedett a hatáskörén, másrészt elvonta más hatóság (Gazdasági Versenyhivatal, közigazgatási bíróság) hatáskörét, ezzel megsértette a tisztességes eljáráshoz és a védekezéshez való jogát. A bíróság ezen gyakorlata álláspontja szerint sérti a jogbiztonság elvét [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] is, valamint az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése is sérül azáltal, hogy a (hatásköri) jogszabályok be nem tartásának megengedése széttartó, érdemi kontroll nélküli jogalkalmazást eredményezhet.
- [12] Kifejtette: a büntetőbíróság megállapíthat a vádtól eltérő tényállást, de ennek során figyelemmel kell lennie arra, hogy „az eltérő tényállás megállapítása mikortól minősül vádmódosításnak, amely egyértelműen nem megengedett a büntetőbíróság részére”,

és a funkciómegosztás elvének sérelmén túl a terhelt tisztességes eljáráshoz való joga is csorbát szenvedhet. Amennyiben a vádban felhozott tények „a jogerős ítéletben módosulnak”, az a védekezéshez való jogát is sértheti a terheltnek, mivel jogorvoslással már nem élhet. Érvelése szerint a másodfokú bíróság az ő esetében új elkövetési magatartást jelölt meg, amellyel kapcsolatban a jogorvoslat számára már nem biztosított, és ezáltal sérült a tisztességes eljáráshoz, a védekezéshez és a jogorvoslathoz való joga.

- [13] Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként nevesíti, hogy a büntetőbíróság anyagi jogszabály téves értelmezésével meghozott marasztaló döntése tekinthető-e tisztességes eljárás során meghozottnak.
- [14] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [15] 3.1. Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult, mivel az alapügyben terhelt volt, ami érintettségét megalapozza. A Kúria a felülvizsgálati kérelemről érdemben döntött, így az Ügyrend 32. § (5) bekezdése alapján a kúriai határozat, és azon keresztül az elsőfokú és másodfokú ítélet alaptörvény-ellenessége vizsgálható. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság végzésével szemben nincs helye jogorvoslatnak. Erre figyelemmel az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [16] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget.
- [17] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az indítványozó a fentiekre a támadott bírósági határozatok kapcsán nem hivatkozott.
- [18] Nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény R) cikk (1) és (2) bekezdése {lásd például: 3115/2016. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [31]; 3213/2023. (V. 5.) AB végzés, Indokolás [26]}, az Alaptörvény 25. cikke {lásd például: 3248/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [9]; 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [6]} és az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, bíróságoknak szóló segédszabály sem, amely a jogértelmezésre nézve ad iránymutatást {lásd például: 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]}.

- [19] A fentiek tekintetében az indítvány nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti követelményt, ezért az alkotmányjogi panasz ezen elemeinek érdemi vizsgálatára nem volt lehetőség.
- [20] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak, így az indítvány e vonatkozásban teljesítette a törvényi feltételt.
- [21] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek is megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését, és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [22] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [23] 4.1. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza állandó gyakorlatát: „Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van hatásköre, ebbe azonban a bizonyítékok bírói mérlegelésének és a bírósági eljárás teljes egészének felülbírálata nem tartozik bele” {lásd: 3351/2012. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [7]; 3429/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [18]}. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]; 3172/2024. (V. 10.) AB végzés, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, csak azt értékelheti, hogy a bíróság a döntésében az eljárásban részt vevő feleknek az ügy érdemi, lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálta-e, és értékelő tevékenységéről számot adott-e {lásd hasonlóan: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]; 3196/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság a támadott bírói döntések és az alkotmányjogi panaszban állított alapjogi sérelem alátámasztásaként előadott érvek vizsgálata során arra a

megállapításra jutott, hogy az indítvány valójában, tartalmát tekintve a rendes bíróságok ténymegállapításainak és bizonyíték-értékelésének az Alkotmánybíróság által történő megváltoztatására irányul. A jogszabályok értelmezése, a jogalkalmazási tevékenység, és mindezek alapján a döntés meghozatala, az azt alátámasztó következtetések levonása azonban a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság erre vonatkozó hatásköre hiányában nem vonhat el. Az Alkotmánybíróság feladata nem a bíróságok tény-, illetve jogkérdésekben elfoglalt álláspontjának a felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot a bíróságoktól számon kérje {lásd: 3437/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [30]; 3459/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [16]}.

[25] Összefoglalva: az indítványozó panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének állított sérelme kapcsán kizárólag törvényességi kérdéseket vet fel, az alapügyben eljáró bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának kritikáját fogalmazza meg, tévesnek tartja az ügyében hozott, számára kedvezőtlen határozatokat. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.

[26] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek szerint arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a* és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2024. július 9.

Dr. Horváth Attila
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka
alkotmánybíró

